

posuimus custodes sup murum die et nocte contra eos. Dixit autem iudas. Debilitata est fortitudo portantis. et humus nimia est: et nos non poterimus edificare murum. Et dixerunt hostes nri. Nesciant et ignorant donec ueniamus in medio eoru: et interficiamus eos. et cessare faciamus opus. Factum est autem uementib; iudeis qui habitabant iuxta eos et dicentib; nobis p decem uices ex omnib; locis quib; uenerant ad nos: statui in loco post muru p circuitum poplm in ordinem cum gladijs suis et lanceis et arcub;. Per spexi atq; surrexi. et aio ad optimates et magistratus. et ad reliquam partem uulgi. Nolite timere a facie eoru. dni magni et terribilis memento. et pugnate pro frib; uris. filijs uris et filiabus uris. et uxorib; uris et domib;. Factum est autem cum audissent inimici nri nuntiatum esse nobis. dissipauit ds consiliu eoru. et reuersi sumus omnes ad muros unusquisq; ad opus suu. Et factum est a die illa media pars iuuenum eoru faciebat opus. et media parata erat ad bellum. et lancee et scuta. et arcus. et lorice. et principes post eos in omni domo iude edificantiu in muro. et portantiu onera et imponentium. Vna manu sua

faciebat opus: et altera tenebat gladium. Edificantium enim unusquisq; gladio erat. accinctus renes. et edificabant et clangebant bucina iuxta me. Et dixi ad optimates et magistratus. et reliquam partem uulgi. Opus grande est et latum. et nos separati sumus in muro pcul alter ab altero: in loco quocumq; audieritis clangore tube illuc currite ad nos. Deus noster pugnabit p nobis. et nos ipsi faciamus opus. et media pars nostrum teneat lanceas ab ascensu aurore donec egrediantur astra. In tempore quoq; illo dixi poplo. Unusquisq; cum puero suo maneat in medio ierlm: et sint uobis uices per noctem et diem ad opandū. Ego autem et frs mei et pueri mei et custodes qui erunt post me non deponemus uestimenta nra. unusquisq; tantum nudabitur ad baptismu. Et factus est clamor popli et uxorū eius magnus aduersus frs suos iudeos. Et erant qui dicerent. Filij nri et filie nre multe sunt nimis. Accipiamus pro precio eorum frumentu: et comedamus et bibamus. Et erant q dicerent. Agros nros et uineas nras et domos nras opponam: et accipiamus frumentu in fame. Et alij dicebant. Mutuo

sumamus pecunias in tributa regis. demusq; agros nros et vineas. Et nunc sicut carnes fratrum nrorum sic carnes nre sunt. et sicut filij eoru: ita filij nri. Ecce nos subiugamus filios nros et filias nras in seruitute: et de filiabus nris sunt familie. nec habemus unde possint redimi. et agros nros et vineas alij possident. Et iratus sum nimis cum audissem clamore eoru scdm uerba hec. Cogitauitq; cor meum mecum. et increpauit optimates et magistratus et dixi eis. Usuras ne singuli a fratrib; uris exigatis. Et congregaui ad eos contentionem magnam: et dixi eis. Nos ut scitis redemimus frs nros iudeos. qui uenditi fuerant gentibus: scdm possibilitate nram. Et uos igitur uendite frs uris: et ememus eos. Et siluerunt: nec inuenerunt quid responderunt. Dixitq; ad eos. Non est bona res qua factis. Quare n̄ in timore dei nri ambulatis. ne expbretur nobis agentibus inimicis nris: Et ego et frs mei et pueri mei commodauius plurimis pecuniam. et frumentum. non repetamus in commune istud. Et alienum concedamus quod debetur nobis: reddite eis hodie agros suos. uineas suas. oliueta sua et domos

suas. quin potius et centesimam pecunie. frumenti. uini. et olei. qua exigere soletis ab his. date pro illis. Et dixerunt. Reddemus: et ab eis nichil queremus. Sicq; faciemus ut loqueris. Et uocaui sacerdotes: et adiuraui eos ut facerent iuxta quod dixeram. Insup et sinum meum excussi et dixi. Sic excutiat ds omne uirum qui non compleuerit uerbum istud de domo sua et de laboribus suis. sic excutiat et uacuis fiat. Et dixit uniuersa multitudo amen. et laudauerunt dm. Fecit ergo popls sicut dictum erat. Adie autem illa qua precepat michi ut essem dux in terra iuda: ab anno uicesimo usq; ad annum tricesimum scdm artaxerxis regis per annos duodecim. Ego et fratres mei annonas que duabus debebantur non comedimus. Oues autem primi qui fuerunt ante me grauauerunt poplum: et acceperunt ab eis in pane. uino pecunia cotidie siclos quadraginta. Sed et ministri eoru depresserunt poplum. Ego autem non feci ita ppter timorem dei: quin potius in ope muri edificau. et agrum non emi. et omnes pueri mei congregati ad opus erant. Iudei quoq; et magistratus centum quinquaginta uiri. et qui ueniebant ad nos de gentibus que in circuitu nro sunt: in mensa mea

cvi.

erant. Parabatur autē michi p
 dies singulos bos unus. arietes
 sex electi. exceptis uolatilib; . et
 inter dies decem uina diuersa:
 et alia multa tribuebam. Insuper
 et annonas ducatus mei n̄ que-
 siui. Valde enī erat attenuatus
 popl̄s. Memento mei d̄s m̄s in
 bonū: scdm̄ om̄ia que feci po-
 pulo huic. Factum est autē cū
 audisset sanaballath. et tobias.
 et gosem arab̄s. et ceteri inimici
 nr̄i qđ edificassem ego murum
 et non esset in ipso residua inter-
 ruptio. usq; ad tempus autē illd̄
 ualuas non posueram in portis.
 Miserunt sanaballath et tobi-
 as et gosem. ad me dicentes. Ve-
 ni et perticiamus fedus pariter
 in uiculis in campo uno. Ipsi au-
 tem cogitabant ut facerent in
 malum. Nisi ergo ad eos nun-
 tios dicens. Opus grande ego fa-
 cio: et non possum descendere.
 ne forte negligatur cum uenero
 et descendero ad uos. Miserunt
 autē ad me scdm̄ uerbum hoc
 p̄ quatuor uices: et respondi eis
 iuxta sermonē priorem. Et mi-
 sit ad me sanaballath iuxta uer-
 bum prius quinta uice puerū
 suum: et epistolam habebat in
 manu scriptā hoc modo. In gē-
 tib; auditum est: et gosem di-
 cit. quod tu et iudei cogitis
 rebellare. et p̄pterea edifices mu-
 rum. et leuare te uelis sup̄ eos

regem. Propter quā causam et
 p̄ph̄as posueris qui predicent
 de te in iert̄m dicentes. Rex in
 iudea est. Auditurus est rex uer-
 ba hęc: idcirco nunc ueni ut
 meamus consiliū pariter. Et mi-
 si ad eos dicens. Non est factū se-
 cundum uerba que tu loque-
 ris. De corde enī tuo tu compo-
 nis hęc. Omnes enī hīj terrebant
 nos: cogitantes qđ cessarent ma-
 nus nostre ab ope. et quiescere-
 mus. Quam ob causam magis
 confortauī manū meā: et ingres-
 sus sum domū samarię filij da-
 laię. filij metabehel secreto. qui
 ait. Tractemus nobiscum in do-
 mū dei in medio templi. et clau-
 damus portas edis. quia uentu-
 ri sunt ut interficiant te: et
 nocte uenturi sunt ad occiden-
 dum te. Et dixi. Num quisqm̄
 similis mei fuit: Et quis ut ego
 ingredietur templū et uiuet?
 Non ingrediar. Et intellexi qđ
 deus non misisset eum: sed qđ
 uaticinans locutus esset ad me.
 et tobias et sanaballath condu-
 xissent eum. Accepit enī pre-
 cium ut interitus facerem. et
 peccarem. et haberent malū
 quod exp̄trarent michi. Me-
 mento mei dñe pro tobias et sa-
 naballath iuxta opa eorū ta-
 lia. sed et adalia p̄ph̄e et cete-
 rorum p̄ph̄arum qui terrebat̄
 me. Completus est autē murus

uicesimo quinto die mensis elul.
 quinquaginta duob; dieb; Fa-
 ctum est ergo cum audissent
 omnes inimici nr̄i ut timerēt
 uniuersę gentes que erant in
 circuitu nostro. et conciderent
 intra semetipsos. et scirent quod
 a deo factum est opus hoc. Sed
 et in dieb; illis multe optimatū
 iudeorū eplē mittebantur ad
 tabiam. et a tobiam ueniebant ad
 eos. Multi enī erant in iudea ha-
 bentes iuramentū eius. q̄a ge-
 ner erat sechemie filij ioraei. et
 iohannan filius eius: accepit
 filiam mosollam filij barachie.
 Sed et laudabant eum coram
 me: et uerba mea nuntiabant
 ei. et tobias mittebat epistolas
 ut terrerent me. Postquā au-
 tē edificatus est murus et posui
 ualuas. et recensui ianitores.
 et cantores et leuitas: precepi
 anem fr̄i meo. et anamie prin-
 cipi domus de ierlm̄. Ipse enim
 quasi uir uerax et timent dñm
 plus ceteris uidebatur. Et dixi
 eis. Non apiantur porte ieru-
 salem usq; ad calorem solis. Cū-
 q; ad huc assisterent: clausę
 porte sunt et opilate. Et posui
 custodes de habitatorib; ierlm̄
 singulos p̄ uices suas: et unū
 quemq; contra domū suā. Ci-
 uitas autē erat lata nimis et
 grandis: et popl̄s paruus in me-
 dio eius: n̄ erat domus edifica-

te. Dedit autē deus in corde meo.
 et congregaui optimates et ma-
 gistratus et uulgus ut recenserē
 eos. Et inueni librū census eorū
 qui ascenderant primū: et inue-
 tum est scriptū in eo. Isti filij pro-
 uincię qui ascenderunt de cap-
 tuitate migrantū quos transtu-
 lerat nabuchodonosor rex baby-
 lonis. et reuerſi sunt in ierlm̄ et
 in iudeam unusquisq; in ciuita-
 tem suam. qui uenerunt cum
 zorobabel. iosue. neemias. azari-
 as. raamias. naamin. mardoche-
 us. belsar. mespharath. beggoai.
 nauim. baana. Numerus uiroz
 popli isrl̄. filij pharos: duo milia
 cētum septuaginta duo. Filij sa-
 phathai: trecenti septuaginta duo.
 Filij area: sexcenti quinquaginta
 duo. Filij phechmoab filiorū hie-
 sui et ioab: duo milia octingenti
 decem et octo. Filij helam: mille
 ducenti quinquaginta quatuor.
 Filij zechua: octingenti quadra-
 ginta quinque. Filij zacchai: sep-
 tingenti quadraginta. Filij ban-
 nui: sexcenti quadraginta octo.
 Filij bebai: sexcenti uiginti octo.
 Filij azgad: duo milia trecenti
 uiginti duo. Filij adoniam: sex-
 centi sexaginta septē. Filij beggo-
 aim: duo milia sexaginta septē.
 Filij adin: sexcenti quinquaginta
 quinque. Filij ather filij ezechie: n̄
 nonaginta octo. Filij asen: trece-
 ti uiginti septē. Filij beaai: trecenti

ti uiginti quatuor. Filij areph: ce-
 tum duodecim. Filij zabaon: no-
 naginta quinque. Filij bechleem
 et nepthupha: centum octogin-
 ta octo. Viri anathot: centum uiginti octo. Viri bechamoth: quadraginta duo. Viri cariathiarim: cephrá. et beroth. septingenti quadraginta tres. Viri rama et geba: sexcenti uiginti unus. Viri magnas: ducenti uiginti duo. Viri Bethel et hai: centum uiginti tres. Viri nebo alterius: quinquaginta duo. Viri helá alterius: mille ducenti. quinquaginta tres. Filij arem: trecenti uiginti. Filij hierico: trecenti quadraginta quinque. Filij lodadid et onon: septingenti uiginti unus. Filij senaá: tria milia nongenti triginta. Sacerdotes filij idara in domo iosue: nongenti septuaginta quatuor. Filij emmer: mille quinquaginta duo. Filij phasor: mille ducenti quadraginta septem. Filij arem: mille decem et septem. Leuite filij iosue: et gadmihel filiorum odua: septuaginta quatuor. Cantores filij asaph: centum quadraginta octo. Iamtores filij sellum. filij ather. filij thelmon. filij acub. filij archa. filij sobai: centum triginta octo. Nathimnei filij soa. filij affa.

filij thebaoth. filij cherof. filij siaa. filij pbado. filij lebana. filij agaba. filij selmon. filij anan. filij cedel. filij gaer. filij raatha. filij raasim. filij necoda. filij geche. filij azá. filij fasta. filij besai. filij munim. filij nephusim. filij becbuc. filij acupha. filij asur. filij besloch. filij meida. filij arfa. filij bertof. filij sisara. filij thema. filij nesia. filij atypa. filij seruozi salomonis. filij sochai. filij sophereth. filij perida. filij achala. filij dercon. filij geddel. filij saphathia. filij phocereth qui erat ortus ex abaim filio ammon. Omnes nathimnei. et filij seruozi solomonis: trecenti nonaginta duo. Hii sunt autem qui ascenderunt de themelá. thelarfa. cherub. addon. et emmer. et non potuerunt indicare domum patrum suorum. et semen suum utrum existeret. Filij dalaia. filij tobria. filij negoda. sexcenti quadraginta duo. Et de sacerdotibus; filij abia. filij achof. filij berzellai. qui accepit de filiabus; berzellai. galáa dicitur uxorem. et uocatus est nomine eorum. Hii quesierunt scripturam suam in censu et non inuenerunt: et eieci sunt de sacerdotio. Dixique athersa theis ut non manducarent de sanctis sanctorum donec staret sa-

cerdos doctus et eruditus. Omnis
 multitudo quasi unus quadra-
 ginta duo milia sexcenti sexa-
 ginta. absq; seruis et ancillis eo-
 rum qui erant septē milia tre-
 centi triginta septē. et inter eos
 cantores et cantatrices ducen-
 ti quadraginta sex. Cameli
 quadringenti triginta quinque.
 Asini sex milia septingenti et
 decem. Hucusq; refertur quid
 in cōmentario scriptum fuerit:
 ex in neemie historia textur.
 Non nulli autē de principib;
 familiarū dederunt in opus.
 Atherfathā dedit in thesaurū
 auri dragmas mille. fialas qn-
 quaginta. tunicas sacerdotales
 quingentas triginta. Et
 de principib; familiarū dede-
 runt in thesaurum opis auri
 dragmas uiginti milia. et ar-
 genti minas duo milia ducen-
 tas. et dedit reliquus popl's
 auri dragmas uiginti. et argē-
 ti minas duo milia: et tunicas
 sacerdotales sexaginta septem.
 Habitauerunt autē sacerdotes
 et leuitę et ianitores et canta-
 tores. et reliquū uulgus. et
 nathinnet. et omnis isrl' in ciui-
 tatib; suis. Et uenerat mensis
 septimus. Filij autē isrl': erant
 in ciuitatib; suis. Congregatq;
 est omnis popl's quasi uir unus

ad plateam que est ante portā aquarū.
 Et dixerunt eze scribe ut affer-
 ret librū legis moyfi quā pre-
 cepit dñs isrl'. Attulit autem
 eziar sacerdos legem corā multo-
 tudine uirozū et mulierū. cum
 dsq; qui poterant intelligere
 in die prima mensis septimi.
 Et legit in eo ap̄te in platea que
 erat ante portā aquarū de ma-
 ne usq; ad mediam diem in con-
 spectu uirozū et mulierū et sa-
 pientium: et aures omnis popli
 erant erectę ad librū. Stetit autē
 eziar scriba sup gradum ligneū
 quē fecerat ad loquendū: stete-
 runtq; iuxta eum mathathias.
 et semma. et amia. et uria. et hel-
 chia. et maasia ad dexterā eius.
 Et ad sinistram phadaia. misa-
 hel. et melchia. et asum. et asaph-
 dana. zacharia. et mosollam.
 Et apuit eziar librum coram
 omni poplo. Sup uniuersum
 quippe popl'm eminebat. Et
 cum apuisset eum stetit omnis
 popl's: et benedixit eziar dño
 deo uoce magna. Et respondit
 omnis popl's amen amen. Ele-
 uantes manus suas incuruati
 sunt. et adorauerunt dñm p̄ni
 in terrā. Porro iosue et baani
 et serebia. iamin. acub. sephai.
 odia. maasia. celitha. azarias.
 iozabech. anan. phalaia. Leuitę

silentium faciebant in populo ad
 audiendam legem. Populus autem
 stabat in gradu suo. et legerunt
 in libro legis dei distincte et ap-
 posite ad intelligendum. et intel-
 lexerunt cum legeretur. Dixit
 autem neemias ipse est athesathas.
 et ezras sacerdos scriba. et leuitę
 interpretantes uniuerso populo.
 Dies sanctificatus est domino deo no-
 stro. Nolite lugere et nolite fle-
 re. Flebat autem omnis populus cum
 audiret uerba legis. Et dixit eis.
 Ite et edite pingua et bibite
 mulsum. et mittite partes ei qui
 non preparauit sibi. quia sanctus
 dies domini est: et nolite contrista-
 ri. Gaudium etenim domini est: forti-
 tudo nostra. Leuitę autem silentium
 faciebant in omni populo dicen-
 tes. Tacete quia dies sanctus est: et
 nolite dolere. Abiit itaque omnis
 populus ut comederet et biberet:
 et mitteret partes. et faceret le-
 uitiam magnam: quia intellexe-
 runt uerba que docuerat eos.
 Et in die secundo congregati sunt
 principes familiarum uniuersi po-
 puli. sacerdotes et leuitę ad ez-
 ram scribam: ut interpretare-
 tur eis uerba legis. Et inuene-
 runt scriptum in lege precepisse
 dominum in manu moysi: ut habi-
 tent filii israel in tabernaculis
 in die sollemni in mense septimo

et ut predicent et diuulgent uo-
 cem in uniuersis urbibus suis et in
 ierusalem dicentes. Egredimini in
 montem. et afferite frondes oliue: fronde ligni
 pulcherrimi. frondes miri et ra-
 mos palmarum. et frondes ligni
 nemorosi. ut fiant tabernacula
 sicut scriptum est. Et egressus
 est populus: et attulerunt. Ecce-
 runtque sibi tabernacula unusquis-
 que in domo suo. et in atrijs
 suis. et in atrijs domus domini: et
 in platea porte aquarum. et in pla-
 tea porte ephraim. Fecit ergo uni-
 uersa ecclesia eorum qui redierant
 de captiuitate tabernacula: et
 habitauerunt in tabernaculis.
 Non enim fecerant a diebus iosue fi-
 lij nuni. taliter filij israel usque ad
 diem illum: et fuit leticia magna
 nimis. Legit autem ezras in libro
 legis dei per dies singulos. a die pri-
 mo usque ad diem nouissimum. Et
 fecerunt sollemnitatem septem die-
 bus: et in die octauo collectam
 iuxta ritum. In die autem uice-
 simo quarto mensis huius. con-
 uenerunt filij israel in ierusalem et
 in sacis. et humus super eos. Et
 separatum est semen filiorum israel:
 ab omni filio alienigena. Et ste-
 terunt et confitebantur peccata
 sua: et iniquitates patrum suorum.
 Et consurrexerunt ad standum
 et legerunt in uolumine legis

Tix.

dñi dei sui quater in die. et qua-
 ter confitebantur et adorabant
 dñm dñm suum. Surrexit autē
 sup gradum leuitarū iosue et
 bani. et cemihel. remni. et aba-
 ni. et serebias bam. Et dama-
 uerunt uoce magna ad dñm
 dñm suum. Et dixerunt leuite
 iosue et cemihel. bonni. asebi-
 as. sarabias. arabia. odoia. sed-
 na. fathara. Surgite benedici-
 te dño deo ur̄o: ab eterno usq;
 in eternū. et benedixerunt no-
 mini gl̄ie tue excello in om̄i
 benedictione et laude. Tu ip-
 se dñe solus. tu fecisti celum ce-
 lorum. et omnem exercitum
 eorū: terram et uniuersa q̄
 in ea sunt. maria et omnia
 que in eis sunt. Et tu uiuifi-
 cas om̄ia hec: et exercitus celi
 te adorat. Tu ipse dñe d̄s qui
 elegisti abraham. et eduxisti
 eum de igne chaldeorū. et
 posuisti nomen eius abraham.
 et inuenisti cor eius fidele co-
 ram te. et percussisti cum eo
 fedus ut daret ei terrā cha-
 nanē. hechē. amorē. et phe-
 rezē. et iebusē. gergesē. ut
 daret semini eius. Et imple-
 sti uerba tua qm̄ iustus es: et
 uidisti afflictionē patrū no-
 strorū in egypto. clamorēq;
 eorū audisti sup mare rubrū

et dedisti signa et portenta in pha-
 raone et in uniuersis seruis eius.
 et in om̄i populo terre illius.
 Cognouisti em̄ quia superbe ege-
 rant contra eos. et fecisti tibi no-
 men sicut et in hac die et mare
 diuisisti ante eos. et transierūt
 p̄ medium maris in sicco. Perse-
 cutores autē eorū percussisti in pro-
 fundum quasi lapidem in aq̄s
 ualidas. et in columna nubis
 ductor eorū fuisti p̄ diem. et in
 columna ignis p̄ noctem: ut ap-
 pareret eis uia p̄ quā ingredie-
 bantur. Ad montem quoq; sy-
 nai descendisti. et locutus es
 cum eis de celo. Et dedisti eis iu-
 dicia recta et legem ueritatis.
 ceremonias et precepta bona.
 et sabbatum sc̄ificatum osten-
 disti eis. et mandata et cerimo-
 nias et legem precepisti eis in
 manu moȳsi serui tui. Panē
 quoq; de celo dedisti eis in fame
 eorū: et aquā de petra eduxi-
 sti eis sitientib; Et dixisti eis ut
 ingrederentur et possiderent
 terram sup quā leuasti manū
 tuā ut traderes eis. Ipsi uero
 et patres nr̄i superbe egerunt.
 et indurauerunt ceruices su-
 as: et non audierunt manda-
 ta tua. Et noluerunt audire:
 et non sunt recordati mirabili-
 um tuorū que feceras eis. Et

indurauerunt ceruices suas. et dederunt caput ut reuertentur ad seruitutē suā. quasi per contencionē. Tu autē deus propicius. clemens et misericors. longanimis et multę miserationis: non dereliquisti eos. Et quidē cum fecissent sibi utculū conflatilem. et dixissent. iste est deus tuus qui eduxit te de egypto. feceruntq; blasphemias magnas. Tu autē in misericordijs tuis multis non dimisisti eos in deserto. Columna nubis non recessit ab eis p̄ diem. ut duceret eos in uiam: et colūna ignis p̄ noctē. ut ostenderet eis iter per quod ingrederentur. Et spiritū tuū bonum dedisti qui doceret eos. et manna tuū non prohibuisti ab ore eorū. et aquam dedisti eis in sitim. Quadraginta annis pausti eos in deserto. nichilq; eis defuit. Uestimenta eorū non inueterauerunt. et pedes eorū non sunt attriti. Et dedisti eis regna et poplōs: et partitus es eis sortēs. Et possederunt terram syon. terrā regis esebon. et terram og regis basan. Et filios eorū multiplicasti sicut stellas celi: et adduxisti eos ad terram de q̄ dixisti patrib; eorum ut ingrederentur et possiderent.

et uenerunt filij et possederunt terram. et humiliasti corā eis habitatores terre chananeos. et dedisti eos in manu eorū. et reges eorū et poplōs terre ut facerēt eis sicut placebat eis. Cępunt itaq; urbes munitas. et humū pingue. et possederunt domos plenas cunctis bonis. cisternas ab alijs fabricatas. uineas et oliueta et ligna pomifera multa. Et comederunt et saturati sunt et impinguati sunt. et abundauerunt delicijs in bonitate tua magna. Prouocauerunt autē te ad iracundiam. et recesserūt a te. et piecerunt legē tuā post terga sua. et p̄phas tuos occiderunt qui contestabantur eos ut reuertentur ad te. feceruntq; blasphemias grandes. Et dedisti eos in manu hostiū suorū et afflixerunt eos: et in tempore tribulationis sue clamauerunt ad te et tu de celo audisti et scdm miserationes tuas multas dedisti eis saluatores qui saluauerunt eos de manu hostium suorū. Cumq; requiesissent: reuersi sunt ut facerent malum in conspectu tuo. Et dereliquisti eos in manu inimicorū suorū: et possederunt eos. Conuersiq; sunt et clamauerūt ad te. Tu autē de celo exaudisti

et liberaſti eos in miſericordijs tuis:
multis temporibus. et conſta-
tuſ eſ eos ut reuerterentur ad
legem tuã. Ipsi uero ſupbe ege-
runt et non audierunt uocẽ
tuã: et in iudicijs tuis peccaue-
runt que faciet homo et ui-
uet in eis. Et dederunt hume-
rum recedentẽ et ceruicẽ suam
indurauerunt. nec audierunt.
et peraxiſti ſup eos annos mul-
tos. Et conſtatuſ eſ eos in ſpũ
tuo p manum ppharum tuo-
rum: et non audierunt. Et
tradidiſti eos in manũ populoꝝ
terraru. in miſericordijs autẽ tuis
plurimis. Non feciſti eos in con-
ſumptione nec dereliquiſti
eos. qm̄ d̄s miſerationũ. et cle-
ment tu eſ. Nunc itaq; d̄s no-
ſter magne. fortis et terribilis.
cuſtodiens pactum et miſeri-
cordiam: ne auertas a facie
tua omnem laborẽ qui inue-
nit nos. reges nr̄os. principes
nr̄os. et ſacerdotes nr̄os. pphas
nr̄os. et patres nr̄os. et omnẽ
populũ tuum a dieb; regis aſ-
ſur uſq; in diem hanc. Et tu
iuſtuſ in om̄ib; que uenerunt
ſup nos: quia ueritatẽ feciſti.
Nos autẽ impie egimus. reges
nr̄i. principes nr̄i. ſacerdotes
nr̄i. et patres nr̄i. non fecerũt
legem tuam. et non attende-

runt mandata tua et teſtimonia
tua. que teſtificatuſ eſ in eis. Et
ipſi in regniſ ſuiſ boniſ et in bo-
nitate tua multa quã dederat
eiſ. et in terra latiffima et pin-
gui quã tradiderat in conſpe-
ctu eorum non ſeruiert tibi:
nec reuerſi ſunt ab ſtudijs ſuiſ.
Ecce noſ ipſi hodie ſerui muſ. et
terra quam dediſti patrib; nr̄iſ
ut comederent panem eiſ et
que bona ſunt eiſ: et ipſi ſer-
ui ſumus in ea. et fruges eiſ
multiplicantur regibus: quos
poſuiſti ſup noſ. Propter pecca-
ta nr̄a. et corporib; nr̄iſ dñan-
tur. et iumentis nr̄iſ ſcdm uolũ-
tatem ſuam: et in tribulatione
magna ſumus. Sup om̄ia ergo
hec: noſ ipſi percuti muſ ſedul
et ſcribimus. et ſignant p̄nci-
pes nr̄i. leuitẽ nr̄i et ſacerdotes
nr̄i. Signatores autẽ fuerunt
neemias. atherſachã filiuſ a-
chilai. et ſedechias. ſaraiaſ.
azariaſ. hieremiaſ. phelſur.
et amaria. melchias. atthuſ.
ſebenia. mellucarem. mermuth.
odias. danibel. genton. baruch.
moſollam. abia. manin. mazia.
belga. ſemeia. hiſ ſacerdotes. Por-
ro leuitẽ filiuſ azarie. benui
filiuſ enaddan. cedmibel. et
fr̄s eorum ſecenia. odeuia. ce-
lita. phalaia. anan. micharob.

asabia. zacchur. sarebia. saba
 ma. odia. bani. baninu. capi
 ta popli. Pherof. phethmoab.
 selam. zethu. bani. onni. azgad.
 bebai. adonia. begguai. adin.
 ather. azocia. atur. adena.
 afum. besaia aref. anatoth.
 nabai. mecphia. mosollam. a
 zir. meizabel. sadoch. ieddua.
 phethia. anan. ania. ose. ana
 nia. afub. aloef. phaleam. sobe
 th. reu. arebna. mathia. et aia.
 hanam. anan. mellucar. ba
 ana. et reliqui de poplo. sacer
 dotes. leuite. ianitores. et can
 tores. nathime. et omnes qui
 se separauerunt de poplis ter
 rarum. ad legem dei. uxores eo
 rum. filij eorum. et filie eoru.
 omnis qui poterat sapere. spo
 dentes pro frib; suis. optimates
 eoru. et qui ueniebant ad pol
 licendu et iurandu utambu
 larent in lege dei qua dederat
 in manu moyfi serui sui. ut
 facerent et custodirent uniuersa
 mandata dni dei nri. et iu
 dicia eius. et ceremonias eius.
 ut non daremus filias nras po
 pulo terre. et filias eoru non
 acciperemus filijs nris. Populi
 quoq; important uenalia et
 omne ad usum p diem sabbati.
 ut non uendant. n accipiem
 ab eis in sabbato. et in die scifi

cato. et dimittemus annu septimu
 et exactione uniuerse manus.
 et statuemus sup nos precepta ut
 demus tertiam partem fidi p an
 num ad opus domus dei nri. ad
 panes ppositionis et ad sacrificiu
 sempiternu in sabbatis. in kalen
 dis. in sollennitatib; et in scifica
 tis. et pro peccatis. ut exoret pro
 sirit. et in omne usum domus dei
 nri. Sortes ergo misimus sup ob
 latione lignoru inter sacerdotes
 et leuitas. et poplos. ut inferren
 tur in domum dei nri. p domos
 patru nrorum. p tempora. a te
 porib; anni usq; ad annu ut ar
 derent sup altare dni dei nri si
 cut scriptum est in lege moyfi.
 et ut afferremus primogenita
 terre nre. et primitiua uniuersa
 fructus omnis ligni ab anno
 in annu in domo dni. et pri
 mitiua filioru nrorum sicut
 scriptum est in lege. et primiti
 ua boum nrorum et ouium
 nrarum. ut offerrent in domo
 dei nri sacerdotib; qui ministrat
 in domo dei nri. et primitias
 ciboru nrorum et libaminu.
 et poma omnis ligni. unde
 mie quoq; et olei afferemus
 sacerdotib; ad gazophilatium
 dei nri. decimam parte terre
 nre leuitas. Ipsi leuite decimas
 accipient ex omib; ciuitatib;

opum nrorum. Erit autē sacer-
dos filius aaron cum leuitis. et
decimis leuitarū. et leuitę offer-
rent decimam partē decimę suę
in domo dei nr̄i. ad gazophila-
tium in domo thesauri. Ad ga-
zophilatum enī deportabunt
filij isrl̄ et filij leui primitias fru-
menti. unni. et olei. et ibi erunt
uasa sc̄ificata. et sacerdotes et cā-
tores et ianitores. et ministri. et
non dimittemus domū dei nr̄i.
Habituauerunt autē principes
popli in ierlm̄. Reliqua uero ple-
bs. misit sortē ut tollerent unam
partē de decē qui habitaturi es-
sent ierlm̄ in ciuitate sc̄a. nouē
uero partes in ciuitatib;. Bene-
dixit autē popl̄s om̄ib; uiris
qui se sponte obtulerant ut ha-
bitarent in ierlm̄. Hī sunt itaq;
principes puincię qui habita-
uerunt in ierlm̄ et in ciuitati-
bus iuda. habitauit autem
unusquisq; in possessione sua
in urbib; suis isrl̄. sacerdotes.
leuitę. nathinai. et filij seruo-
rum salomonis. Et in ierlm̄
habituauerunt de filiis iuda.
et de filiis beniamin. De filiis
iuda: athaias filius aziar. fi-
lij zacharie. filij amarie. filij
saphathie. filij malehel. De
filiis phares: maasias filius ba-
ruch. filius colaza. filius azia.

filius adaiā. filius iozarib. filius
zacharia. filius solenites. Omnes
filij phares qui habitauerunt in
ierlm̄: quadringenti sexaginta
nouem uiri fortes. Hī sunt autē
filij beniamin. sellum filius mo-
sollam. filius ioed. filius pha-
daia. filius colaiā. filius masia.
filius echeel. filius asia. et post
eum gabbai. sellai. nongenti ui-
ginti nouem. Et iohel filius ze-
cri. prepositus eorū. et iudas fi-
lius sennua sup ciuitatē secun-
dus. Et de sacerdotib; idaia fili-
us ioarib. iachin. saraia. filius eleia.
filius mosollam. filius sadiid. fili-
us maraioth. filius abitub. princi-
pes domus dei et fr̄s eorū facien-
tes opa templi: octingenti ui-
ginti duo. Et daia filius hiero-
am. filius seleth. filius amsi. fili-
us zacharia. filius phessur. filius
melchie. et fr̄s eius: p̄ncipes pa-
trum ducenti quadraginta
duo. Et amasia filius ezrihel.
filius azi. filius mosollamoth.
filius semmer. et fr̄s eorū pote-
tes nimis centum uiginti octo.
Et prepositus eorū zabdibel.
filius potentiū. et de leuitis se-
benia filius asob. filius azaria.
filius asabia. filius hon et sab-
bathia. et zozabeth sup opa
que erant foris secus in domo
dei a principib; leuitarū. et

mathania filius micha. filius
zebedei. filius saphi. princeps
ad laudandū et ad confitendū
in oratione. et bechecias secun-
dus de fr̄ib; eius. et abda filius
sammū. filius gallū. filius idi-
thūn. Omnes leuitę in ciuitate
sc̄a ducenti octoginta quatuor.
Et iamtores. accob. telmūn. et
fr̄s eorū qui custodiebant ostia:
centū septuaginta duo. Et re-
liqui ex isrl̄ sacerdotes et leui-
te in uniuersis ciuitatib; iuda.
unusquisq; in possessione sua.
et nathinnei qui habitabant
mosel. et siaba. et gaspha. de
nathinneis et episcopis leuita-
rū. mierbin: azi filius baani.
filius asabię. filius mathame.
filius michę. De filiis asaph can-
tores in ministerio domus dei.
Preceptum quippe regis sup̄ eos
erat. et ordo in cantorib; p̄ dies
singulos. et fathaia filius me-
sezebel. De filiis zara. filii iuda
in manu regis iuxta omne uer-
bum popli. et in domib; per
omnes regiones eorū. De filiis
iuda habitauerunt in cariathar-
be et in filiab; eius. et in dibon.
et in filiab; eius. in capseel. et in
uiculis eius. et in iesue. et in mo-
lada. et in bechfaledh. et in aser-
sual. et in berfabee. et in filiab;
eius. et in siceleg. et in mochona

et in filiab; eius. et in remmon. et
in sara. et in ierimūth. zanoa. odol-
lam. et in uillis earū. lachis et in
regionib; eius. ezechia et in filia-
bus eius. Et manserunt in ber-
fabee usq; ad uallem ennom. Fi-
lij autē beniamin. agebā. mech-
mas. ethaia. et bechel. et filiab;
eius anatoch. nobe. anania. aso-
ram. gēth. thai. machid. sebom.
neballath. et onā ualle artificū.
Et de leuitis portiones iuda et
beniamin. Hīj autē sacerdotes
et leuitę qui ascenderunt cum
zorobabel filio salathiel. Iosue.
saraia. hieremias. ezras. amaria.
melluch. atthūs. sechenia. reū.
addo. gentem. abia. miamin.
madia. belgā. semaria. et ioarib.
idaia. sellum. amoch. alcheia.
idaia. Isti principes sacerdotū
et fr̄s eorum in dieb; iosue. Porro
leuitę iesua. bennui. cedmihel.
sarabia. iuda. mathanias: sup̄
hymnos. ipsi et fr̄s eorū. et beche-
cia atq; hanni. fr̄s eorū unusq; s-
q; in officio suo. Iosue autē genu-
it ioachim. et ioachim. genuit
eliasib. et eliasib genuit ioiada.
et ioiada genuit ionathan. io-
nathan genuit ieddua. In die-
bus autē ioachim erant sacer-
dotes et principes familiarū
rasaia. et amaria. hieremias.
anamas. ezras. mosollam. ama-

ria. iohannan. milichó. ionathã.
sebenia. ioseph. aram. edna. ma-
raioth. elchi. addaia. azi. sellaia.
celaia. moceboz. zacharia. gen-
ton. mosollam. abia. zecherimi-
amin. ethmoadia. felti. belge.
samua. semaiã. ionathan. ioia-
rib. mathania. iodaia. elcie.
asebia. idaia. nathanael. Leuitę
in dieb; eliasib. et ioiada. et io-
hanan. et ieddoã. scripti princi-
pes familiarũ. et sacerdotes. in
regno darij perse. filij leui pn-
cipes familiarũ scripti in libro
uerborũ dierũ. usq; ad dies iona-
than filij eliasib. Et pncipes le-
uitarũ asebia. sarebia. et iesue
filius cedimihel. et frs eorum
p uices suas: ut laudarent et
confiterentur iuxta preceptũ
dauid uiri dei. et ut observa-
rent eque p ordinẽ. Matha-
nia. et belbetia. obedã. mosol-
lam. telmon. accub. custodes
portarũ et uestibulorũ ante
portas. Hij in dieb; ioachim fi-
lij iesue filij iosedech: et in die-
bus neemie ducis ezre sacerdo-
tis scribeq;. In dedicatione au-
tem muri ierlm requisierunt
leuitas de omib; locis suis ut ad-
ducerent eos in ierlm: et face-
rent dedicationẽ et leticiam.
in actione grarum. et in cantu-
co. in cimbalis. psalterijs. et ci-

tharis. Congregati sunt ergo filij
cantorũ et de campestris; circa
ierlm. et de uillis netufati. et de
domo galgal. et de regionibus
iebec et azmauech: qm uillas
edificauerunt sibi cantores in
circuitu ierlm. Et mundati sũt
sacerdotes et leuitę: et munda-
uerunt poplm et portas et mu-
rũ. Ascendere autẽ feci princi-
pes iuda sup murũ: et statui
duos choros laudantiũ mag-
nos. Et ierunt ad dextrã super
murũ ad portam sterquilinię:
et ijt post eos osaias et media
pars principũ iuda. et azarias.
ezras. et mosollam. iuda et bema-
min. et semeia. et hieremias. Et
de filijs sacerdotũ in tubis: zacha-
rias. filius ionathan. filius semeie.
filius mathanie. filius michaie.
filius zecchur. filius asaph. et
frs eius semeia. et azarel. ma-
lalai. galalai. maai. natana-
hel. et iuda. et anani: in uasis
cantici dauid uiri dei. Et ezras
scriba ante eos in porta fontis:
et contra eos ascenderunt in gra-
dib; ciuitatis dauid. in ascensũ
muri sup domũ dauid. et usq;
ad portam aquarũ ad orientẽ.
Et chorus scds grã referentiũ
ibat ex adũrso: et ego post eũ
et media pars popli sup murũ
sup turrem furnorũ. et usq;

ad murum latissimū: et sup por-
tam ephraim. et sup portā anti-
quā. et sup portam pisciū. et
turrē ananebēl. et turrē emāth.
et usq; ad portā gregis: et stete-
runt in porta custodie. Stete-
runtq; duo choi laudantium
in domo dei: et ego et dimidia
pars magistratum meū. et sa-
cerdotes eliachim. maāsias. mi-
amin. michea. elioenai. zacha-
ria. annania. in tubis: et maā-
sia. et semeia. et eleazar. et azi.
et iohannan. et melchia. et elā.
et ezer. Et dare cecinerunt cā-
tores: et iezraā prepositus. Et
immolauerunt in die illa uicti-
mas magnas: et letati sunt.
Deus enim letificauerat eos le-
ticia magna. Sed et uxores eo-
rum et liberi gauisi sunt: et
audita est leticia ierlm̄ p̄cul.
Recensuerunt quoq; in die il-
la uiros sup gazophilatia thes-
auri ad libamina. et ad primi-
tias et ad decimas. ut intrefer-
rent p̄ eos p̄ncipes ciuitatis in
decore gr̄arum actionis sacer-
dotes et leuitas: quia letatus
est iudā. in sacerdotib; et le-
uitis astantib;: et custodierūt
obseruationē dei sui. obserua-
tionē expiationis. et cantores
et ianitores iuxta preceptum
dauid et salomonis filij eius.

quia in dieb; dauid et asaph ab
exordio erant p̄ncipes constructi
cantorū in carmine laudantiū
et confitentium deo. Et omnis
isrl̄ in dieb; zorobabel et in die-
bus necemie dabat partes canto-
rib; et ianitorib; p̄ dies singulos:
et sc̄ificabant leuitas. et leuitę
sc̄ificabant filios aaron. In die
autē illo lectum est in uolumi-
ne moȳsi audiente populo. et
inuentū est scriptū in eo qđ non
debeant introire ammanites.
et moabites in eccliam dei usq;
in eternū eo quod non occurre-
runt filijs isrl̄ cum pane et aqua.
et conduxerunt. aduersus eos bā-
alam ad maledicendum eis: et
conuertit d̄s noster maledictio-
nem in benedictionē. Factū est
autē cum audissent legē: sepa-
rauerunt omnē alienigenam
ab isrl̄. Et sup hoc erat eliasib
sacerdos: qui fuerat positus in
gazophilatio domus dei nr̄i. et
proximus tobię. Fecit ergo sibi ga-
zophilatiū grande: et ibi erant
ante eum reponentes munera.
et thus. et uasa. et decimam
frumenti. et uini. et olei. par-
tes leuitarū et cantorū. et ia-
nitorū. et primitias sacerdotu-
les. In omnib; autē his non fui in
ierlm̄. quia anno trigesimo se-
cundo artaxerxis regis babilo-

O xiii.

ms ueni ad regem. et in fine die
rum rogavi regem et ueni in
ierlm. et intellexi malū quod
fecerat eliasib. tobie. ut faceret
thesaurū in uestibulis domus
dei. et malū michi uisū est ual
de. et pieci uasa domus tobie fo
ras de gazophylatio: precepiq;
et emundauerunt gazophila
tia. et reuuli ibi uasa domus
dei. sacrificium et thus. Et co
gnoui qm partes leuitarū non
fuisse datę. et fugisset unus
quisq; in regionē suam. de leui
tis et de cantorib; et de his qui
ministrabant: et egi causam
aduersum magistratus. et dixi.
Quare derelinquimus domum
dei: Et congregaui eos et feci
stare in stationib; suis: et omnis
iuda apportabat decimā fru
menti. uini. et olei in horrea.
Et constituimus sup horrea
selemiam sacerdotē. et sadoch
scribam. et phadaiam de leui
tis. et iuxta eos annam filium
zachur filium mathanie: qm
fideles comprobati sunt. et ipsis
credite sunt partes fr̄m suoz.
Memento mei d̄s pro hoc: et
ne deleas miserationes meas
quā feci in domo dei mei et in
cerimonijs eius. In dieb; illis
tudi in iuda. calcabunt tor
cularia in sabbato. portantes

LIBER
aceruos et onerantes sup asinos
uinū. et uuas. et ficus. et omne
onus. et inferentes in ierlm in
die sabbati: et contestatus sum
ut in die qua uendere liceret
uenderent. Et d̄yri habitaue
runt in ea inferentes pisces et
om̄ia uenalia et uendebant
in sabbatis filij iuda et ierlm:
et obiurgati optimates iuda
et dixi eis. Quę est res hec ma
la quā uos facitis. et p̄fanatis
diem sabbati: Nunquid non
hec fecerunt patres n̄ri. et ad
duxit d̄s n̄r sup nos omne ma
lum hoc et sup ciuitatē hanc.
et uos additis iracundiā sup
ist̄ uiolando sabbatū: Fa
ctum est autē cum quieuisent
portę ierlm die sabbati. dixi. et
clauserunt ianuas. et precepi
ut non apirent eas usq; post
sabbatū: et de pueris meis con
stitui sup portas. ut nullus in
ferret onus in die sabbati. Et
manserunt negotiatores et uē
dentes uniuersa uenalia foris
ierlm semel et bis: et contesta
tus sum et dixi eis. Quare
manetis ex aduerso muri: Si
secundo hoc feceritis: manū
mittam in uos. Itaq; extēpo
re illo: non uenerunt in sab
bato. Dixi quoq; leuitis: ut
mundarentur et uenirent

ad custodiendas portas et scifican-
dum diem sabbati. Et pro hoc er-
go memento mei d's meus: et par-
ce michi scdm multitudinē mi-
serationū tuarū. Sed et in dieb;
illis uidi iudeos ducentes uxores
azoudas. ammanitidas. et moa-
bitidas. et filij eorū ex media
parte loquebantur azouice et
nesciebant loqui iudaice. et lo-
quebantur iuxta linguā po-
puli et popli: et obiurgavi eos
et maledixi. et cecidi ex eis ui-
ros et decalcaui eos. et adiura-
ui in deo ut non darent filias
suas filiis eorū. et non acciperent
de filiab; eorū filijs suis. et sibi
metipsis dicens. Nunquid non
in huiusmodi re peccauit sa-
lomon rex isrl'. Et certe in gen-
tibus multus non erat similis
ei rex: et dilectus deo suo erat.
et posuit eum d's regem sup
omnē isrl'. Et ipsum ergo ad-
peccatū duxerunt mulieres
alienigene. Nunquid et nos in-
obedientes faciemus omne ma-
lum grande hoc. ut preuari-
cemus in deo nrō. et ducamus
uxores pegrinas: De filiis au-
tē ioiada filij eliasib sacerdo-
tis magni. gener erat sanabal-
lath orontis: quē fugauī a
me. Recordare dñe deus n's
aduersum eos qui polluant

sacerdotium: usq; sacerdotale et
leuiticū. Igitur mundauī eos ab
omib; alienigenis: et constitui
ordines sacerdotū et leuitarum
unūquemq; ministerio suo. et
in oblatione lignorū in tempo-
ribus constituis. et in primitiuis.

Memento mei d's n's in bonum:
amen. *Explicit liber
ezre secvhdym ieroqivm.*

Explicit p'fatio hieronimy p'bi

In librum hester

Librum hester uarijs tñs-
latorib; constat esse uiciatū: quē
ego de archiuis hebreorū rele-
uans uerbum ē uerbo pressius
transuli. Quē librum editio
uulgata lacrimosis hinc inde uer-
borum finib; trahit: addens ea
quę ex tempore dici poterant et
audiri. sicut solitū est scholarib;
disciplinis sumpto stemate ex-
cogitare. quib; uerbis uti potu-
it qui iniuriam passus est: uel
ille qui iniuriā fecit. Vos autē
o paula et eustochiū qm et
bibliothecas hebreorū studiū
stis intrare. et interpretū cer-
tamina compbastis. tenentes
hester hebraicum librū p sin-
gula uerba nrām translatio-
nem aspiciate: ut possitis agnos-
cere me nichil etiam augmen-
tasse addendo. sed fidei testi-
monio simpliciter sicut in he-

breozū habetur historia. hebrai-
cam latine lingue tradidisse.
Nec affectamus laudes homi-
num: nec uituperationes expa-
uescimus. Deo enī placere curā-
tes minas hominū penitus non
timemus: qm̄ dissipat d̄s ossa
eorū qui hominib; placere de-
siderant. et secundum ap̄lm̄
qui huiusmodi sunt: serui
xp̄i esse non possunt. *Rufini in*
libro hester. alfabetum ex mino.
usq; ad tetam litteram fecimus
diuersis in locis: uolentes scilicet
septuaginta interpretum
ordinē p̄ hęc insinuare studi-
oso lectori. Nos enī iuxta mo-
rem: hebreum ordinem p̄seq̄
etiam in septuaginta editio-
ne malimus. **EXPLICIT**
PREFATIO.

Incipit liber hes. t. e. k.

In dieb; assueri qui regnauit ab
india usq; ethiopiā sup̄ centū
uiginti septē prouincias. quan-
do sedit in solio regni sui: susa
ciuitas regni eius exordiū fuit.
Tercio igitur anno impij sui fe-
cit grande conuiuium cum
ctis principib; et pueris suis
fortissimis psarum et medozū
indiar. et prefectis puincia-
rum coram se: ut ostenderet
diuitias glorie regni sui. ac ma-
gnitudinē atq; iactantiā po-

tenie sue. multo tempore. cen-
tum scilicet et octoginta dieb;.
Cumq; implerentur dies conui-
uij: inuitauit omnē populum
qui inuentus est susis. a maximo
usq; ad minimū. et septē dieb;
iussit conuiuium preparari in
uestibulo oru et nemozis. qd̄ re-
gio cultu et manu conficū erat.
Et pendebant ex om̄i parte
tentoria aerij coloris et carpal-
sini et hiacintini. sustentata
fimb; byssinis atq; purpureis.
qui eburneis circulis inserti
erant. et columnis māioris
fulciebantur. Lectuli quoq; au-
rei et argentei sup̄ pauimentū
sinaragdino et pario strati la-
pide dispositi erant: qd̄ mira-
uarietate pictura decorabat.
Bibebant autē qui inuitati
erant aureis poculis: et alijs atq;
alijs uasis cibi inferebant. Om̄i
quoq; ut magnificentia regia
dignum erat: abundans et pre-
cipuum ponebatur. Nec erat
qui nolentes cogeret ad biben-
dum: sed sic rex statuerat pre-
ponens mensis singulos de pn-
cipib; suis. ut sumeret unusq;sq;
quod uellet. Vasthi quoq; regi-
na fecit conuiuium seminarū
in palatio: ubi rex assuerus
manere consueuerat. Itaq; die
septimo cum rex esset hilarior

et post nimiam potionē incalu-
uisset mero: precepit mauman
et bazathā. et arbonā. et baga-
thā. et abgathā. et zarath. et
charchas. septem eunuchis q̄
in conspectu eius ministrabant.
ut introducerent reginā uasthi
coram rege posito sup caput ei
diademate: ut ostenderet cum
ceteris populis et p̄ncipib; illius
pulchritudinē. Erat enī pul-
chra ualde. Quę renuit: et ad
regis impium quod p̄ eunuchō
mandauerat uenire contēpsit.
Vnde iratus rex et nimio furo-
re succensus: interrogauit sapi-
entes. qui ex more regio semp ei
aderant. et illorū faciebat cun-
cta consilio. scientium leges ac
iura maiorum. erant autē p̄mi
et p̄ximi charsenā. et sethar. et
admathā. et tharsis. et mares.
et marsanā. et mamuchā. sep-
tem duces psarum et medorū
qui uidebant faciem regis. et
primi post eum residere soliti
erant: cui sen sententię uasthi
regina subiaceret. quę assue-
ri regis impium qđ per eunu-
chos mandauerat facere no-
luisse. Responditq; mamuchā:
audiente rege atq; principib;.
Non solum regem lesit regina
uasthi: sed et omnes p̄ncipes et
poplos qui sunt in cunctis pro-

128
uincijs regis assueri. Egredietur
enim sermo reginę ad om̄s muli-
eres. ut contempnant uiros su-
os et dicant. Rex assuerus iussit
ut regina uasthi intraret ad eū
et illa noluit: atq; hoc exemplo
om̄s p̄ncipum coniuges psarū
atq; medorū paruipendent im-
peria maritorū. Vnde regis iusta
est indignatio. Si tibi placet egre-
diatur edictum a facie tua. et scri-
batur iuxta legem psarū atq; me-
dorū. quā preteriri illicitū est.
ut nequaquā ultra uasthi ingre-
diatur ad regem. sed regnū illius
altera quę melior illa est accipi-
at. et hoc in omne qđ latissimū
est puinciarum tuarū diuulge-
tur impium: et cunctę uxores
tam maiorū quā minorum de-
ferant maritos suos honorem.
Placuit consiliū eius regi et p̄n-
cipib; fecitq; rex iuxta consiliū
mamuchā: et misit epistolas
ad uniuersas puincias regni
sui. ut quęq; gens audire et le-
geregere poterat diuersis lin-
guis et litteris. esse uiros prin-
cipes ac maiores in domib; suis:
et hoc per cunctos poplos di-
uulgari. His itaq; gestis: post
quam regis assueri. deseruerat
indignatio. recordatus est uasthi.
et quę fecisset uel quę passa eēt.
Dixeruntq; pueri regis: ac mi-

160
nistris eius. Querantur regi puellae
virgines ac speciosae: et mit-
tantur qui considerent pumi-
uerfas pumcias puellas specio-
sas et uirgines. et adducant
eas ad ciuitatem susan. et tradant
in domum seminarum sub manu
egei eunuchi qui est prepositus
et custos mulierum regiarum. et
accipiant mundum muliebrem.
et cetera ad usus necessaria. Et
quocumque inter omnes oculis regis
placuerit: ipsa regnet pro uasthi.
Placuit sermo regi: et ita ut
suggererant iussit fieri.

Rat uir iudeus in susis
ciuitate uocabulo mar-
docheus. filius iair. filij semei
filij cis. de stirpe iemini. qui
translatus fuerat de ierusalem eo
tempore quo iechoniam regem
iuda nabuchodonosor rex ba-
bilonis transtulerat: qui fuit
nutricius filiae fratris sui edesse.
que altero nomine hester uo-
cabatur. et utrumque parentem
amiserat. pulchra nimis et
decora facie. Mortuusque patre
eius et matre: mardocheus
sibi eam adoptauit in filiam.
Cumque precepisset regis im-
pium. et iuxta mandata illi-
us multae uirgines pulchrae
adducerentur susan. et egeo
traderentur eunucho: hester

quoque inter ceteras puellas et tra-
dita est. ut seruaretur in nume-
ro seminarum. Que placuit ei. et
inuenit gratiam in conspectu illi:
ut acceleraret mundum muliebre
et traderet ei partes suas. et sep-
tem puellas speciosissimas de do-
mo regis. et tam ipsam quam pe-
dissequas eius ornaret atque exco-
leret. Que noluit ei indicare
populum et patriam suam. Mar-
docheus enim precepit: ut de
hac re omnino recideret. Qui
deambulabat cotidie ante ue-
stibulum domus in qua electe
uirgines seruabantur: curam
agens salutis hester. et scire uo-
lens quid ei accideret. Cum au-
tem uenisset tempus singula-
rum per ordinem puellarum ut in-
trarent ad regem: expleti om-
nibus que ad cultum muliebrem
ponebantur. mensis duodecimum
uertebatur. ita dum taxat ut
sex menses oleo ungerentur
mirrino: et alijs sex quibusdam
pigmentis et aromatis uteren-
tur. Ingredientesque ad regem:
quicquid postulassent ad orna-
tum ponens accipiebant. et
ut eis placuerat compositae.
de trichinio seminarum ad re-
gis cubiculum transibant. Et
que intrauerat uespere egredie-
batur mane: atque inde in sedas

127
edes deducebatur. que sub ma-
nu sasagazi eunuchi. erat qui
concupimus regis presidebat.
nec habebat potestatem ad regem
ultra redeundi nisi uoluisset
rex: et iussisset eam uenire
ex nomine. Euoluto autem tem-
pore per ordinem: instabat di-
es quo hester filia abiabel frater
mardochei quam sibi adoptaue-
rat in filiam: intrare deberet ad
regem. Que non quesitum mu-
lietrem cultum: sed quecumque
uoluit. egeus eunuchus custos
uirginum hec ei adornatum dedit.
Erat enim formosa ualde: et in-
credibili pulchritudine. omnium
oculis gratiosa et amabilis ui-
debatur. Ducta est itaque ad cu-
biculum regis assueri. mense de-
cimo qui uocatur tebeth. septi-
mo anno regni eius: et amauit
eam rex plus quam omnes mulie-
res. habuitque gratiam et misericordiam
coram eo super omnes mulieres: et
posuit diadema regni in capite
eius. fecitque eam regnare in loco
uasthi. Et iussit conuiuium
preparari per magnificum cunctis
principibus: et seruis suis pro
coniunctione et nuptiis hester.
et dedit requiem in uniuersis
punctis. ac dona largitus est
iuxta magnificentiam princi-
palem. Cumque et secundo que-
rerentur uirgines et congre-
garentur: mardocheus mane-
bat ad regis ianuam. necdumque

prodiderat hester patriam et po-
pulum suum iuxta mandatum eius.
Quicquid enim ille precipiebat. ob-
seruabat hester: et ita cuncta
faciebat ut eo tempore solita
erat. quo eam paruulam nutri-
ebat.

So igitur tempore quo mar-
docheus ad regis ianuam
morabatur. irati sunt bagathan
et thares duo eunuchi regis qui
ianitores erant. et in primo pala-
tij lumine presidebant: uolue-
runtque insurgere in regem et
occidere eum. Quod mardoche-
um non latuit. Statimque nun-
ciauit regine hester: et ipsa re-
gi ex nomine mardochei qui
ad se rem deculerat. Questum
est et inuentum. et appensus uter-
que eorum in patibulo. mandatum
que historiis. et annalibus traditum
coram rege. Post hec rex asue-
rus exaltauit aman filium ama-
dathi qui erat de stirpe agag:
et posuit solium eius super omnes
principes quos habebat. Cuncti
que serui regis qui in foribus palacij
uersabantur. flectebant genua:
et adorabant aman. Sic enim eis
preceperat impator. Solus mar-
docheus non flectebat genua: neque
adorabat eum. Cui dixerunt
regis pueri: qui ad fores palacij
presidebant. Cur preter cete-
ros non obseruas mandata regis?
Cumque hoc crebrius dicerent.
et ille nollet audire: nunciaue

runt aman. scire cupientes utrū
pseueraret in sententia. Dixerat
enī eis se esse iudeū. Quod cum
audisset aman. et experimento
pbasset qđ mardocheus non sibi
flecteret genu. nec se adoraret.
iratus est ualde. et p nichilo du-
xit in unum mardocheū mitte-
re manus suas. audierat enim
qđ esset gentis iudee. magisq;
uoluit omnē iudeorū qui erāt
in regno asueri pdere nationē.

Mense pmo cuius uocabulū
est nisān. anno duodecimo
regni asueri. missa est fors in ur-
nam que hebraice dicitur phur.
coram aman. quo die et quo
mense gens iudeorū deberet in-
terfici. et exiit mensis duode-
cimus qui uocatur adār. dixit
q; aman regi asuero. Est popl's
p omnes puincias regni tui disp-
sus. et a se mutuo separatus.
nouis utens legib; et cerimonij.
insup et regis scita contēpnens.
Et optime nosti qđ non expedi-
at regno tuo. ut insolescat per-
licentiam. Si tibi placet decerne
ut peat. et decem milia talen-
torum appendā arcarijs gaze
tue. Gūlit ergo rex anulum
quo utebatur de manu sua.
et dedit eum aman filio ama-
dathi de pgenie agag hosti iu-
deorū. Dixitq; ad eum. Argen-
tum qđ polliceris tuum sit. de
poplō age qđ tibi placet. Uoca-
tiq; sunt scribe regis mense pri-

mo nisān. tercia decima die eidē
mensis. et scriptū est ut iusse-
rat aman. ad omnes satrapas
regis et iudices puinciarū di-
uersarūq; gentiū. ut queq;
gens legere poterat et audire
p uarietate linguarū ex nomi-
ne asueri regis. et littere signa-
te ipsius anulo. missę sunt p
cursores regis ad uniuersas pro-
uincias. ut occiderent atq; de-
lerent omīs iudeos a puero usq;
ad senem. paruulos et mulieres
uno die. hoc est tercia decimo
mensis duodecimi qui uocatur
adār. et bona eorū diripent.
Summa autē epistolarum hec
fuit. ut omīs puincie scirent et
pararent se ad predictū diem.
Festnabant cursores qui missi
erant. explere regis impium.
Statimq; in susis pependit in-
dictū. rege et aman celebrante
conuiuuium. et cunctis iudeis
qui in urbe erant flentib;. Que
cum audisset mardocheus sci-
dit uestimenta sua. et induit
est sacco. spargens cinerē capi-
ti. et in platea medie ciuitatis
uoce magna clamabat. osten-
dens amaritudinē animi sui.
et hoc euulatu usq; ad fores pa-
laciū gradient. Non enī erat
licitum inducum sacco aulā
regis intrare. In omīb; quoq;
puincijs. oppidis ac locis ad que
crudele regis dogma puenerat.
planctus ingens erat apud iude

of. ieiunium . ululatus et fletus .
 sacco et cinere multis pstratu u-
 tentib; . Ingressę sunt autę puel-
 le hester et eunuchi : nunciaue-
 runtq; ei . Quod audiens con-
 sternata est : et misit uestę ut
 ablato sacco indueret eam . Quā
 accipe noluit . Accitq; athac
 eunuchō quem rex ministrū
 ei dederat : precepit ut iret ad
 mardocheū . et disceret ab eo
 cur hoc faceret . Egressusq; a-
 thac : iuit ad mardocheū stan-
 tem in platea ciuitatis ante
 ostium palatij . Qui indicauit
 ei omnia que acciderant : qmo-
 do aman pmisisset ut in thes-
 auros regis p iudeorū nece infer-
 ret argentum . Exemplarq; e-
 dicti qđ pendebat in susis de-
 dit ei ut regine ostenderet . et
 moneret eam ut intraret ad
 regem : et deprecaret eum pro
 poplō suo . Regressus athac nū-
 ciauit hester omnia que mar-
 docheus dixerat . Que respon-
 dit ei : et iussit ut diceret mar-
 docheo . Omnes serui regis et
 cunctę que sub ditione ei sunt
 norunt puincę . qđ siue uir .
 siue mulier inuocatus interi-
 us atriū regis intrauerit . absq;
 ulla cunctatione statim inter-
 ficiat : nisi forte rex auream
 uirgā ad eum tetenderit pro
 signo clementię . atq; ita possit
 uiuere . Ego igitur quom ad
 regē intrare potero . que trigin-

ta iam diebus non sum uocata ad
 eum : Quod cū audisset mardo-
 cheus : rursus mandauit hester
 dicens . Ne putes qđ animā tuam
 tantū liberes : quia in domo regis
 es pre cunctis iudeis . Si em̄ nunc
 silueris : p aliam occasionē libe-
 rabuntur iudei . et tu et domus
 patris tui pibris . Et quis nouit
 utrū idcirco ad regnū ueneris .
 ut in tali tempore parareris :
 Rursumq; hester hęc mardocheo
 uerba mandauit . Vade et con-
 grega om̄s iudeos quos in susis
 repereris : et orate pro me . Ne
 comedatis et non bibatis tribus
 dieb; ac noctib; : et ego cū ancillu-
 lis meis similiter ieiunabo . et tūc
 ingrediar ad regem . contra legem
 faciens inuocata . tradensq; me
 morti et piculo . Iuit itaq; mar-
 docheus : et fecit omnia que ei
 hester mandauerat .

Die autę tercio induta est
 hester regalib; uestimentis :
 et stetit in atrio domus regie . qđ
 erat interius contra basilicam
 regis . At ille sedebat sup soliu
 suum in consistorio palatij : cō-
 tra ostium domus . Cumq; ui-
 disse hester reginā stantē : pla-
 cuit oculis eius . et extendit con-
 tra eam uirgā auream quā te-
 nebat manu . Que accedens :
 osculata est sūmitatem uirge
 eius . Dixitq; ad eam . rex . Quid
 uis hester regina : Que est peti-
 tio tua : Etiam si dimidiā regni

partem petieris: dabitur tibi. At illa respondit. Si regi placet. obsecro ut uenias ad me hodie et aman tecum: ad conuiuium quod parauimus. Statimque rex. uocare inquit aman cito: ut hester obediet uoluntati. Venerunt itaque rex et aman ad conuiuium: quod eis regina parauerat. Dixitque ei rex postquam uinum biberat abundanter. Quid petis ut detur tibi. et pro qua postulas? Etiam si diminiam partem regni mei petieris: impetrabis. Cui respondit hester. Peticio mea et preces iste sunt: Si inueni gratiam in conspectu regis. et si regi placet ut det michi quod postulo. et meam impleat petitionem: ueniat rex et aman ad conuiuium quod parauimus eis. et cras regi apertam uoluntatem meam. Egredius itaque est illo die aman letus alacer. Cumque uidisset mardocheum sedentem ante fores palatii. et non solum non assurrexisset sibi. sed nec motum quidem de lo sessionis sue: indignatus est ualde. Et dissimulata ira reuersus in domum suam: conuocauit ad se amicos et zares uxorem suam. et exposuit illis magnitudinem diuitiarum suarum. filiorumque turbam. et quanta cum gloria super omnes principes et seruos suos rex eleuasset. Et post haec: ait. Regina quoque hester nullum alium uocauit cum rege ad conuiuium praeter me: apud quam

etiam cras cum rege pransurus sum. Et cum haec omnia habeam: nichil me habere puto quam diu uidero mardocheum iudeum sedentem ante fores regias. Responderuntque ei: zares uxor eius et ceteri amici. Iube parari excelsam trabem habentem altitudinis quinquaginta cubitos: et dic mane regi ut appendatur super eam mardocheus. et sic ibis cum rege letus ad conuiuium. Placuit ei consilium: et iussit excelsam parari crucem. Noctem illam rex duxit in somnum: iussitque afferri sibi historias. et annales priorum temporum. Qui cum illo presente legerentur: uentum est ad eum locum ubi scriptum erat. quomodo nunciasset mardocheus insidias bagathan et tharsis eunuchorum. regem assuerum iugulare cupientium. Quod cum rex audisset: ait. Quid pro hac fide honoris ac praemii mardocheus consecutus est? Dixeruntque ei serui illius: ac ministri. Nichil omnino mercedis accepit. Statimque rex. quis est inquit in atrio? Aman quippe interius atrium domus regiae intrauerat: ut suggereret regi ut iuberet mardocheum affigi patibulo. quod ei fuerat preparatum. Responderuntque pueri. Aman stat in atrio. Dixitque rex. Ingre-